

ma 1.4.2024

Huomautus eduskunnan oikeusasiamiehelle Opetushallituksen vastauksesta kanteluuni Opetushallituksen ohjeista 2022

Kantelin 11.4.2023 eduskunnan oikeusasiamiehelle Opetushallituksen 19.9.2022 antamista uskonnon ja omantunnon vapautta perusopetuksessa ja lukiossa koskevista ohjeista (EOAK/2596/2023). Apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja siirsi 25.10.2023 kanteluni Opetushallituksessa käsiteltäväksi ja pyysi tätä ilmoittamaan päätöksestään tai muista toimenpiteistään 31.3.2024 mennessä. Opetushallitus vastasi 26.3.2024 (OPH-5290-2023).

Huomautukseni perusopetuksen osalta. 1) Kantelin, että ohjekohta ”Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.” on aikuisten perusopetuksen alaikäisten opiskelijoiden osalta lainvastainen, sillä tästä opetuksesta säättävän perusopetuslain (628/1998) 46 §:n alun saman lain sovellettavien säännösten luettelossa ei ole koskaan viitattu 3 §:n 3 momenttiin.

Opetushallituksen vastaus sivuutti tämän. Silloin se samalla vaikenä 46 §:n luettelon yleisestä päivittämättömyydestä, joka erityisesti estää alaikäisen opiskelijan päätösvallan korjaamisen aikuisten perusopetuksessa samaksi itsenäiseksi kuin lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa.

2) Opetushallitus lupasi vastauksessaan nyt vihdoinkin tarkastella ohjeen päivitystarvetta suhteessa vuosikirjapäätökseen KHO:2004:99.

Huomautukseni lukion osalta. Kantelin, että ohje ankaroiittaa nykyisen lukiolain (voimaan 1.8.2019) 16 §:n 7 momentin ja edellisen lukiolain samansisältöisen 9 §:n 7 momentin tulkinnan siitä, millainen tulkinta oli 1999–2017 lukioasetuksen 15 §:n 2 momentin nojalla, kunnes tämä säännös kumottiin erehdyksessä valtioneuvoston 26.1.2017 antamalla asetuksella (45/2017) seuraavan vuoden alusta. Kanteluni mukaan Opetushallituksen ohje oli siten vastoin sitä, että perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Kanteluni mukaan ohjeessa olisi tullut omaksua, kuten olisi voitu omaksua perustuslain 80 §:stä huolimatta, esittämäni opiskelijaa kohtaan perusoikeusmyönteisin tulkinta, koska se on myös ainoa järkeenkäyvä tulkinta, joka olisi sitten käynyt malliksi vähintäänkin siirtymäsäännökselle lukiolakia täsmennettäessä.

Opetushallitus ei vastauksessaan esittänyt ohjeensa korjaamista.

Kantelija:

Jouni Luukkainen (jouni.luukkainen@helsinki.fi), p. 045 212 9763
Puheenjohtaja, Pääkaupunkiseudun ateistit ry

Lähetetty sähköpostitse:

Eduskunnan oikeusasiamiehelle (oikeusasiamies@eduskunta.fi)
sekä tiedoksi Opetushallitukselle (kirjaamo@oph.fi)